

STATENSTUK 2021-983

De Economische Koers in de uitvoering: 'MedFood' behoud en nieuwe banen in Zuidoost Drenthe

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie op 14 april 2021
- Provinciale Staten op 21 april 2021
- fatale beslisdatum: N.v.t.

Behandeld door team Economie (0592) 36 5555

Portefeuillehouder: de heer H. Brink

Inleiding

a. Algemeen

Het behoud van werkgelegenheid is voor de provincie Drenthe een belangrijk speerpunt, zeker in een ruimtelijk-economisch minder sterke regio als Zuidoost-Drenthe met een relatief zwakke economische positie. Zoals wij in onze ‘Economische Koers Drenthe’ en het Rode Loperbeleid hebben aangegeven, willen wij dan ook actief inspelen op vragen van bedrijven bij uitbreiding en nieuwe vestigingen. Als er zich kansen voordoen om deze werkgelegenheid niet alleen te behouden maar structureel te versterken, willen wij hieraan meewerken.

Een dergelijke kans doet zich nu voor bij het bedrijf Fresenius Kabi Nederland B.V. (hierna: Fresenius) een internationaal bedrijf met een wereldwijd gedecentraliseerd productienetwerk van meer dan 65 locaties. Het hoofdkantoor van Fresenius is gevestigd in Bad Homburg, Duitsland. Sinds 1979 vindt in de vestiging in Emmer-Compasuum de productie plaats van bloedtransfusie-apparatuur. Deze biedt momenteel werkgelegenheid aan ruim 200 medewerkers en behoort tot de belangrijkste Lifescience industrieën van Noord-Nederland.

Eind 2018 is door het hoofdkantoor het besluit genomen om fors te investeren in haar bedrijfslocatie in Emmer-Compasuum en de fabriek geschikt te maken voor de productie van klinische voeding. Het project draagt de naam ‘*MedFood - Smart Nutrition Skills*’.

Naast een investering in de verbouwing in de bestaande fabrieksgebouwen en de aanpassing van de productielijnen gaat het hierbij ook om investeringen in een bedrijfsschool. Het doel is dat de hierin ontwikkelde kennis gedeeld wordt met het reguliere onderwijs en op termijn ook toegankelijk zal zijn voor andere *Medtech bedrijven* in de regio. De verwachting is dat nieuwbouw van de fabriek een positief effect heeft op de indirecte werkgelegenheid in de regio Zuidoost Drenthe.

Aanvullend hierop is ook het aspect menselijk kapitaal van belang. Want de hierboven geschetste ontwikkelingen vragen niet alleen om een transformatie van de fabriekshallen, maar ook van de huidige medewerkers. Deze moeten in samenwerking met de regionale onderwijsinstellingen op- of omgeschoold worden om in de nieuwe werkomgeving te kunnen werken. Dit is een bijzondere uitdaging in een economisch minder sterke regio en met een gemiddeld lager opleidingsniveau dan landelijk.

De voorliggende casus biedt ons – naast behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in een ruimtelijk-economisch minder sterke regio – ook de gelegenheid om de maakindustrie in Zuidoost Drenthe en de rest van de provincie te versterken. Samen met de gemeente Emmen, de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft de provincie dan ook vooruitlopend op het besluit van Fresenius verschillende gesprekken gevoerd met het bedrijf, zowel met de directie in Emmer-Compasuum als de directie op de op de hoofdvestiging in Bad Homburg (D). Centraal stonden hierin de plannen met betrekking tot de afbouw van de huidige activiteiten en de kans met betrekking tot de productie van medische voeding.

Gezamenlijk is onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de uitbreidingsplannen te steunen. Zo is Fresenius onder andere geïnformeerd over een aantal landelijke/Europese subsidies en over de mogelijkheden van het provinciaal subsidiekader Ruimtelijk Economisch Programma, hiernaar REP. Het

resultaat van die gesprekken is dat Fresenius in het najaar van 2018 heeft besloten het investeringsproject in Zuidoost Drenthe te realiseren.

De eerste 2 fasen van het project kennen een omvang van circa € 150 miljoen en er is perspectief op een derde fase met een omvang van circa € 50 miljoen. Voor de eerste 2 fasen geldt dat de huidige werkgelegenheid wordt behouden en uitgebreid. Hiervoor geldt een behoorlijke scholings- en ontwikkelingsopgave. De volgende fasen leiden tot werkgelegenheidsgroei.

Omdat de vestiging van Fresenius in Emmer-Compasuum ook van belang is voor de gemeente Emmen, hebben de provincie en de gemeente aangegeven zich samen met het bedrijf te willen inzetten om een subsidieaanvraag in het kader van de REP in goede banen te leiden en (financieel) samen op te trekken bij de afhandeling van het verzoek. De uitwerking daarvan, heeft Fresenius echter meer tijd gekost dan verwacht.

Inmiddels ligt de aanvraag, samen met een dekkingsvoorstel, voor. Het plan voor de scholings- en ontwikkelingsopgave, genaamd 'Smart Nutrition Skills – Company school' kent een omvang van € 3.932.798,-- en de gevraagde REP subsidie (50%) bedraagt € 1.966.399,--. Van de gemeente Emmen zal de provincie hiervoor een bijdrage van € 500.000,-- ontvangen.

Na de realisatie van het voorliggende projectvoorstel blijven wij met Fresenius ook in gesprek over de volgende fasen. Samen met de gemeente Emmen hebben wij aangegeven hen daar waar mogelijk te blijven ondersteunen met de ontwikkeling en cofinanciering van een aanvullend EFRO of REP-project.

b. Europese aspecten

Het subsidiëren van Fresenius levert staatssteun op. Deze steun kan geoorloofd worden verleend met toepassing van de Algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV).

De subsidieverlening voldoet aan de voorwaarden voor 'opleidingssteun' zoals opgenomen in artikel 31 van de AGVV. Ook wordt voldaan aan de algemene voorwaarden die de AGVV stelt aan steunverlening aan een grote onderneming.

De totale economische investering wordt geschat op € 150 miljoen (fase 1 en fase 2) waarvan € 3.932.798,-- nodig zal zijn voor om- en bijscholing van werknemers. De totale werkgelegenheidsimpuls (behoud en uitbreiding van banen) wordt geschat op 140 fte. De voorziene subsidie van € 1.966.399,-- past binnen de toegestane maxima.

c. Economie/werkgelegenheid

De samenwerking tussen Fresenius en de onderwijsinstellingen op het terrein van Lifescience/ Medtech draagt bij aan de versterking van het regionaal innovatief vermogen en bevordert de duurzame groei van (hoogwaardige) werkgelegenheid in de regio.

d. Participatie

Fresenius is penvoerder van de aanvraag. Verder doen mee: het Drenthe College, NHL Stenden en de gemeente Emmen.

Advies

1. In te stemmen met een subsidie van € 1.966.399,-- aan Fresenius Kabi Nederland B.V. voor het project 'MedFood - Smart Nutrition Skills';
2. Een bedrag van € 1.466.399,-- te dekken uit de reserve RSP (middelen bestemd voor het Ruimtelijk Economisch Programma) en het restant te dekken uit een bijdrage van € 500.000,- die de provincie Drenthe van de gemeente Emmen voor dit project ontvangt;
3. Een last van € 1.534.606,--, een bate van € 390.207,--, een onttrekking van € 1.466.399,-- aan de reserve RSP en een toevoeging van € 322.000,-- aan de reserve verstrekte subsidies in de Begroting 2021 te verwerken.

Doelstelling uit de begroting

- 3.2.03 RSP: Ruimtelijk Economisch Programma
- 3.3.01 Stimuleren innovatie in de zorg en medische technologie vanuit de 3 O's
- 3.3.02 De zorg en gezondheidseconomie is een kansrijke sector binnen Drenthe
- 3.5.01 Betere aansluiting van het onderwijs bij behoeften van het bedrijfsleven

Argumenten

1.1. Het behoud van werkgelegenheid in de regio Zuidoost Drenthe en het versterken van de Gezondheidseconomie zijn belangrijke speerpunten van de provincie Drenthe. Dit is onder andere geformuleerd in de 'De Economische Koers 2020-2023', Ik ben Drentse Ondernemer (IBDO) en ons Rode Loperbeleid. Daarnaast ligt er ook een link met de gebiedsopgave van de DutchTechzone.

Wanneer een bedrijf bij ons 'aanklopt' voor vragen over een nieuwe vestiging of een uit-breiding, bekijken wij op welke manier wij kunnen helpen. Past een ontwikkeling binnen de kaders van ons beleid en de bestaande wet- en regelgeving dan willen wij de ondernemer ook zo snel mogelijk ondersteunen. Met name omdat het verdwijnen van een groot maakbedrijf zoals Fresenius kan leiden tot een neerwaartse spiraal met negatieve gevolgen voor andere bedrijven in de regio. Indien wij een dergelijk scenario niet alleen kunnen voorkomen maar zelfs kunnen ombuigen tot een scenario van groei van de werkgelegenheid in een ruimtelijk-economisch minder sterke regio – niet alleen voor het desbetreffende bedrijf maar ook bij toeleveranciers en andere regionale bedrijven – dan zullen wij ons ervoor inspannen om dit mogelijk te maken.

1.2 Het project draagt in positieve zin bij aan de regionale ontwikkeling en vestigingsklimaat van Zuidoost Drenthe en de aanwezige (maak)industrie.

- De provinciale inzet is erop gericht om het vestigingsklimaat in Drenthe te verbeteren, waardoor bedrijven zich hier willen vestigen en reeds gevestigde bedrijven kunnen groeien. Het aspect menselijk kapitaal speelt hierin een steeds belangrijkere rol. Wij leven immers in een wereld waarin bedrijven zich dáár vestigen, waar het talent is.
- In de provincie Drenthe groeit het economische en maatschappelijk belang van de topsector LifeSciences & Health. Fresenius als producent en ontwikkelaar van medische voeding is dan ook een belangrijke speler binnen deze sector. De verwachte toekomstige innovaties binnen het project 'MedFood' leveren een bijdrage aan de versterking van de Drentse gezondheidseconomie.

- De (maak)industrie is naast de zorg een belangrijke economische sector in Drenthe. Deze sector staat wel onder druk door de wereldwijde concurrentie en de gevolgen van de coronamaatregelen. Zeker in Zuidoost-Drenthe, waar zich van oudsher de industriekernen bevinden, is het van belang de industrie te versterken. De (toekomstige) activiteiten van Fresenius Kabi in Emmer-Compascuum passen hier prima in. Daarnaast acteert het bedrijf op het snijpunt van de belangrijke sectoren gezondheid, food en maakindustrie.
- Met de transformatie van de bestaande fabriek zorgen wij ervoor dat de huidige arbeidsplaatsen niet alleen behouden blijven maar zelfs worden uitgebreid. Hierbij gaat het om banen op alle opleidingsniveaus.
- De totale economische investering wordt geschat op € 150 miljoen (fase 1 en fase 2) waarvan € 3.932.798,-- nodig zal zijn voor om- en bijscholing van werknemers. De totale werkgelegenheidsimpuls wordt geschat op 100 tot 140 fte.

1.3 Om de slag te kunnen maken naar een kenniseconomie is het van groot belang dat de toekomstige beroepsbevolking aansluiting weet te vinden bij de steeds hogere eisen die werkgevers stellen en het niveau van de banen.

Met het project wordt de samenwerking tussen onderwijs als leverancier van talent en het bedrijfsleven versterkt. Vraag en aanbod sluiten daarmee goed op elkaar aan. De opleidingen die aan de werknemers van Fresenius worden aangeboden zijn niet uitsluitend op de huidige of toekomstige functie van de werknemer gericht, maar zijn in ruime mate naar andere ondernemingen of werkgebieden overdraagbaar, zodat de inzetbaarheid van de werknemer wordt verbeterd.

1.4 Door de inrichting van de bedrijfsschool kunnen op termijn ook andere bedrijven en het onderwijs hiervan profiteren

- De nieuwe bedrijfsschool die in de fabriek zal worden gerealiseerd, zal bijdragen aan een goede instroom van nieuwe medewerkers en bijdragen aan het op- of omscholen van het huidige personeel.
- De reguliere mbo-instelling Drenthe College en hbo-instelling NHL-Stenden in Emmen worden gevraagd om maatwerkoplossingen te ontwikkelen die op termijn ook toegankelijk zullen zijn voor andere bedrijven in de regio. Hiermee wordt dan ook invulling gegeven aan een zeer belangrijk thema als Leven Lang Ontwikkelen. Tevens is er aandacht voor de begeleiding van stagiaires en BBL-leerlingen. Op deze wijze wordt een impuls gegeven aan een duurzame relatie tussen onderwijs en bedrijfsleven in regionale werkgelegenheid.
- Door het inrichten van de bedrijfsschool worden de activiteiten van Fresenius nog sterker ingebed in de bestaande regionale netwerken.

1.5 Vanwege het uitzonderlijke belang van deze aanvraag, vragen wij uw instemming met het verlenen van de subsidie

Op grond van de ASV is ons college bevoegd te beslissen op deze subsidieaanvraag na het vragen van wensen en bedenkingen aan uw Staten (voorhangprocedure). Vanwege het hiervoor geschetste belang van de aanvraag alsmede de samenwerking met de gemeente Emmen, het vervullen van de kassiersfunctie en de hoogte van de subsidie, verzoeken wij in dit bijzondere geval uw uitdrukkelijke instemming.

2.1. Het project 'MedFood' past binnen het Uitvoeringskader REP – onderdeel: regionaal, namelijk het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Noord-Nederland

Concreet gaat het hierbij om programmalijn 10 (Arbeidspotentieel), zijnde het stimuleren van sociale innovatie en HRM beleid en/of aan het bevorderen van de inzet en ontwikkeling van het menselijk kapitaal

binnen bedrijven en organisaties. Daarnaast past het project binnen de opgave Versterken kennispieken, programmalijn 4 (Life Sciences en Health). De programmalijn is gericht op terreinen en gebouwen voor kennisgeoriënteerde bedrijvigheid.

Tevens heeft het ministerie van EZK in 2018 aanvullend budget toegekend aan het subsidiekader van het REP ten behoeve van de regionaal economische structuurversterking en de samenwerking in de Dutch Techzone (DTZ). Belangrijke elementen uit de DTZ ambities waaronder human capital, skills en innovatie worden door het voorliggende MedFood project gerealiseerd.

3.1. De provincie Drenthe vervult voor het voorliggende subsidieverzoek van Fresenius Kabi B.V. de rol van subsidieverstrekker en kassier

Door de gemeente Emmen is aangegeven een bijdrage ter hoogte van € 500.000,-- te willen leveren aan het project 'MedFood'. Voorgesteld wordt om deze middelen samen met onze bijdrage uit de Reserve RSP (middelen bestemd voor het Ruimtelijk Economisch Programma) in de begrotingen 2021 en 2022 te ramen.

Tijdsplanning

De om- en bijscholingstrajecten van de huidige en toekomstige medewerkers van Fresenius Kabi B.V. in Emmer-Compasuum zullen plaatsvinden in de periode oktober 2020 tot met oktober 2021. De looptijd van het totale 'MedFood' project is voorzien tot 2025.

Financiën

Met de dekking van deze subsidie is binnen de huidige begroting geen rekening gehouden. Om deze reden wordt voorgesteld in totaal € 1.466.399,-- aan de reserve RSP (middelen bestemd voor het Ruimtelijk Economisch Programma) te onttrekken en samen met de bijdrage van de gemeente Emmen in de Begroting 2021 te verwerken.

Conform de nieuwe voorschriften van de Commissie BBV met betrekking tot lastneming subsidies mag bij grote projectsubsidies alleen het gerealiseerde deel van de toegezegde subsidie als last in het begrotingsjaar worden verantwoord en niet meer de totale toegezegde subsidie. Met het gerealiseerde deel van de subsidie wordt bedoeld het gedeelte dat betrekking heeft op projectactiviteiten/kosten die in het begrotingsjaar daadwerkelijk zijn verricht/gemaakt.

Op basis van de financiële planning uit de subsidieaanvraag verwacht de subsidieontvanger tot en met 2021 in totaal € 3.091.222,-- aan dit project te besteden. Dit komt neer op een subsidiebedrag van € 1.534.606,-- voor 2021 (in dit bedrag is een bijdrage van de gemeente Emmen van € 390.207,-- inbegrepen). Wij stellen u voor het niet bestede deel van de bijdrage uit de Reserve RSP van € 322.000,-- te storten in de Reserve verstrekte subsidies, zodat dit gedeelte in 2022 voor dit project beschikbaar kan worden gesteld. Binnenkort volgt hierover een Statenstuk.

Het subsidiebedrag voor het jaar 2021 als ook de bijdrage van de gemeente Emmen wordt geraamd in Programma 3: Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten onder beleidsopgave 3.2 Drenthe is dé MKB-provincie en doelstelling/doelstelling 3.2.03 RSP: Ruimtelijk Economisch Programma.

Begrotingswijziging

De Economische Koers in uitvoering - Medfood									
Programma: 3: Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten									
Beleidsopgave	Doelstelling	Rubriek	I/S	Ecosoort	2021	2022	2023	2024	2025
3.2 Drenthe is dé MKB-provincie	3.2.03 RSP: Ruimtelijk Economisch Programma	Baten	I	Ontv.subsidies	-390.207	0	0	0	0
3.2 Drenthe is dé MKB-provincie	3.2.03 RSP: Ruimtelijk Economisch Programma	Lasten	I	Subsidie	1534.806	0	0	0	0
Programma: 7: Middelen en mensen									
Beleidsopgave	Doelstelling	Rubriek	I/S	Ecosoort	2021	2022	2023	2024	2025
7.9 Inzicht geven in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	7.9.01 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	Baten	I	Bijdr. van reserves	-1488.399	0	0	0	0
7.9 Inzicht geven in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	7.9.01 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	Lasten	I	Bijdr. aan reserves	322.000	0	0	0	0
TOTAAL BEGROTINGSWIJZIGING					0	0	0	0	0

Monitoring en evaluatie

Monitoring van de uitvoering van het project vindt plaats in het kader van het afgesproken verantwoordingsproces. Uitgangspunt hiervoor zijn die in de subsidieaanvraag genoemde beoogde resultaten en indicatoren. De voortgangsrapportages zullen door Fresenius regelmatig worden aangeboden aan de provincie Drenthe.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

Niet van toepassing.

Ter inzage in kamer C0.39

Projectplan 'MedFood - Smart Nutrition Skills'

Assen, 2 maart 2021

Kenmerk: 9/5.1/2021000334

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

mevrouw drs. J. Klijnsma, voorzitter

W.F. Brenkman MSc, secretaris

mb/coll.

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 2 maart 2021, kenmerk 9/5.1/2021000334;

overwegende dat

- het behoud van werkgelegenheid in de regio Zuidoost Drenthe en het versterken van de Gezondheidseconomie belangrijke speerpunten van de provincie Drenthe zijn;
- de (maak-)industrie naast de zorg een belangrijke economische sector in Drenthe is;
- voor een gezonde, toekomstbestendige regionale economie de aanwezigheid van voldoende en gekwalificeerd menselijk kapitaal cruciaal is;

BESLUITEN:

1. een subsidie van € 1.966.399,-- aan Fresenius Kabi Nederland B.V. te verlenen voor het project '*MedFood - Smart Nutrition Skills*' en de oprichting van een interne bedrijfsschool;
2. een bedrag van € 1.466.399,-- te dekken uit de reserve Regionaal Specifiek Pakket (middelen bestemd voor het Ruimtelijk Economisch Programma) en het restant te dekken uit een bijdrage van € 500.000,-- die Drenthe van de gemeente Emmen voor dit project ontvangt;
3. een last van € 1.534.606,--, een bate van € 390.207,--, een onttrekking van € 1.466.399,-- aan de reserve RSP en een toevoeging van € 322.000,-- aan de reserve verstrekte subsidies in de Begroting 2021 te verwerken.

Assen, 21 april 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, griffier

mb/coll.